

24. "חלומו של יגאל"

שנה לאחר הגעתי לישראל, באמצע 1958, בשיאו של הקיץ
בנגב, כתבתי את הסיפור הבא:

זה קרה ביום של שמש, הרבה שמש, שהביא איתו את
החום של ימים אחרים. הרוח לא נשבה. עשרות חסידות
שוטטו לאיטן, כאילו מחברות בשמש עם נוצותיהן, צחורות
ככותנה אשר כבר נבטה בשדה הסמוך.

העגלון הגיע עם האוכל, חילק אותו לפועלים והלך לו.
השעה הייתה תשע, הרוח טרם נשבה, החום הלך וגבר.
מרחוק התרומם ענן, גרגיר רודף גרגיר בעלייה מסחררת,
מכתים חלקת תירס גבוהה, יותר גבוהה מקומת אדם, כמעט
יער. רק ההשקיה של הצינור הגדול המונח בשדה הביאה קצת
רטיבות ונתנה הרגשה של גשם, הגשם שעתיד היה לרדת רק
בעוד כמה חודשים.

יגאל, הילד הרועה, ישב בקרבת שדה התירס.
הוא נולד בשדה – כך סיפרה לו אימו, קצת לפני מותה
מפגיעת כדור שנורה מעבר לגבול. הוא בכה הרבה, אך לבסוף
התרגל למחשבה שאימו האהובה טמונה לא הרחק מהבית.

---

* בנימין רייכר תרגם את הסיפור מפורטוגזית בשנת 1958.

אביו היה מרכז הצאן. יגאל התחיל לעזור לו עוד לפני שנתיים. עכשיו היה כבר בן 12 ולא פחד לצאת לבדו למרעה. מולו השתרעו בשורות תמירות הרים רחוקים - ירדן; אביו אמר לו שלשם אי אפשר לנסוע, אבל לשם מה לנסוע כל כך רחוק? בקיבוץ של יגאל היה מספיק מקום והוא היה כה גדול וכה יפה!

הייתכן שבירדן השמים יפים כמו כאן? יגאל חשב שלא, וחיך בסיפוק. לא, לא ייתכן שהשמים שם כל כך כחולים; כמה טוב להיות כאן!

השעות חלפו ביום שגמא אותם, הכבשים שוטטו בשדות המרעה בגוש אחד עד אשר יגאל יחזיר אותם לחליבה.

יגאל התבונן עכשיו באין-סוף הכחול אשר מעליו. כמה מטרים מפרידים בינו לבין השמים? האם קיים סולם ארוך כל כך שיגיע לשם? ספק רב! דקות רבות הסתכל אל האופק; מפעם לפעם חצו להקות ציפורים את שדה ראיתו, נדמו כרוקדות לצלילי כינורות צוענים והביאו לדמעות בעיניו.

העייפות באה עם משב הרוח. הוא נרדם.

הנער ראה סביבו שרשרת רחוקה של מישורים וגבעות והרגיש את ההבל החם העולה מהאדמה אשר זה עתה נגאלה. מוזיקה של ציפורים הזורמת בציוצים עליזים בישרה את הרוח הקרירה שזה עתה הגיעה.

הוא חלם שהשמש לא נפגשה עם ידידה הירח, ושבאותו יום לא יהיה לילה. שזוהר אדיר שטף את כל האזור במונעו ממנו את הירח, המביא את הלילה ואת הכוכבים. מרחוק, כמעט בסוף כביש האספלט, צעדה קבוצה גדולה של אנשים המובילים את בהמותיהם. ומעניין, הכביש הלך והתרחב ולא

הפנה מקום מספיק כדי שכולם יעברו באותו זמן, באותו מקום,
באותו חלל!

איש לא הוביל את הבהמות. הגברים שוחחו ומשיחתם
בקעה תערובת של שקט ומנוחה. כולם נראו כחברים, הנשים
שמחות, הילדים משחקים.

לפתע נעצרו. לפנייהם התגלתה חלקת אדמה רחבה עזובה.
כמה גברים התקדמו והתחילו לעבדה מיד. כולם יחד במפעל
הגדול, להחזיר את חיים לטבע הערום, נטעו מאות עצים, גרעין
של יער גדול, ואם שוב יהיה לילה האנשים יוכלו להסתתר
מהשמש הלוהטת.

באותו יום הבתים עמדו ללא שמירה מכיוון שאור השמש
יחליף את האור המלאכותי. הלילה לא יגיע, השמש תזרח 24
שעות רצופות.

אנשי הכפר יצאו מודאגים מפתחי בתיהם, מביטים איש
ברעהו. ונשמע: "היום השמש לא שוקעת, משהו שגוי קרה
בשמים..."

אבל באותו רגע יגאל ראה את עצמו במסגרת חלומו. הוא
היחיד העומד מול המחזה הנדיר.

הוא נכנס לאיטו לחדרו ונטל את חלילו הקטן, החזיקו בין
שפתיו ופנה לחצר; מוקף עשרות כבשים התחיל לנגן מנגינה
חדשה ושונה, שלא שמע איש לפניו מנגן אותה.

באותו רגע כאילו נשמעו לקריאתו מאות ציפורים
בתערובת נפלאה של כחול וירוק והתחילו לצייץ את שירת
הערב. אך השמש לא שמה לב אליהם ועמדה ללא נוע באותו
מקום.

יגאל המשיך לנגן, אך הציפורים נעלמו. מיואשים, ראשיהם מושפלים, חזרו האנשים לבתיהם מבלי לדעת מה יקרה. דממה שררה בכפר. הילדים הביטו באדישות בצעצועיהם. היקום כאילו נעצר...

הרועה הצעיר הרגיש שדמעות זולגות מעיניו וניסה להבין את פשר השינוי החריף שזה עתה אירע. הוא פנה לחדר אביו. בשתיקה הם הביטו איש ברעהו. נחום הרועה היה הראשון לשבור את השתיקה ושאל:

– מה קרה? עיניך אדומות? קרה משהו?

– אינך יודע מה קרה? השמש מסרבת לשקוע ומונעת את בוא הלילה, איש לא רוצה להסביר לי את הסיבה. אולי אתה יודע? ספר לי...

– אל תיבהל בני, הטבע הוא מבורך, נושא בחובו את ההסבר לאמיתות. אגלה לך סוד: השמש לא רוצה לשקוע כאות מחאה...

– מחאה? למה? אינני מבין.

– אמנם לא קל להבין, אבל דומני שזה קצת דומה למה שאירע לפני עשרות שנים, כאשר סבך היה עוד בחיים. אני זוכר זאת כאילו היה זה אתמול. הייתי אז בגילך. אתה יודע שגם סבך היה רועה. היה מהראשונים לעלות לארץ, בסוף המאה הקודמת. ובכן, בשבת אחת חזרנו לפנות ערב עם העדר מהמרעה, הוא הפסיק את שתיקתו וסיפר לי את אגדת השמש. שמע:

”המסייר בגליל העליון מבחין בהרי הגולן המתנשאים נהדרים על תילם מאז קיים העולם. במרכז אחד ההרים ישנה מערה הידועה בשם ‘המערה הנפלאה’. שם מתאספים כל שנה

החכמים הנאורים ביותר בעולם על מנת לדון בבעיות הגדולות והרציניות המטרידות את האנושות. למרגלות ההר זורם נחל אשר מימיו הנשפכים על צמחי הסביבה מניבים את הפירות הטעימים ביותר עלי אדמות. פירות אלה, בכמויות בלתי מוגבלות, יכולים לכלכל את העולם כולו מפני שהם מכילים ויטמינים מזינים לכל הבריות בעולם. במקום כל פרי הנקטף מצמחו צצים עשרה פירות אחרים.

אך לא תמיד החכמים מסכימים ביניהם. יש והוויכוחים הם כה סוערים עד כי האנושות עומדת על סף מלחמה. אזי הכול מאבד מערכו ואנשים המופעלים בידי גאוותם מתחילים לריב ביניהם, כי איש אינו מרוצה מהפירות אשר נפלו בחלקו וכולם שואפים ליותר ויותר.

אז הטבע עצמו הוא אנוס. עמים רבים – נפגעי יצר ההשתלטות – הורסים יישובים שלמים, שורפים בתים, ילדים, ספריות, כינורות ובתי קברות.

ציוץ הציפור משתנה – הוא עצוב.

השמים מעוננים, כאילו מסתירים את צבעם הכחול לימים יותר שמחים. במקום הגשם – סערות של פצצות אדירות. האמן המחבר מנגינות לילדים מפסיק ליצור, ומיואש ונבוך מאכזריות כזאת.

אך מעל לכול – שם, בשמים, השמש המאירה והמחממת מבטאת את מחאתה הנמרצת על המתרחש ומסרבת לזוז מהמקום, בדיוק כמו היום!

– ובאמת השמש נעצרה? שואל יגאל בתמיהה.

– כן, בני, גם אני נבהלתי אז כמוך, והיום לאחר כל כך

הרבה שנים המחזה מתרחש שנית...”.

יגאל התעורר בבהלה. טלה לבן ליקק את מצחו. עדיין
קצת מבולבל מהחלום, הבין כי נרדם ארוכות ובמהירות אסף
את עדרו על מנת לחזור לקיבוץ.
בדרך, בזרזו את הכבשים, התבונן ברצינות בקרניים
האחרונות של השמש הנפרדות מהשמים. שעת בין הערביים
נראתה כה שונה!
שלווה עמוקה חדרה לכל ישותו כאשר הלילה כיסה את
הסביבה והשמים גילו את הירח והכוכבים במלוא הדרם.